

Metodická podpora k seriálu Čeština s Mínou a Týnou – Mína a Týna si hrají na pošťáka

Cíl lekce: opakování představování; doručování dopisů; opakování zvířat

Věková skupina: 4–8 let

Slovní zásoba: dobrý den; pošťák; dopis; jméno; dům; adresa; (pošťáci, dopisy, jména, domy, adresy)

Větné konstrukce: Jak se jmenuješ?; Jmenuji se; Já mám

Video – Mína a Týna si hrají na pošťáka

Návrh her a aktivit:

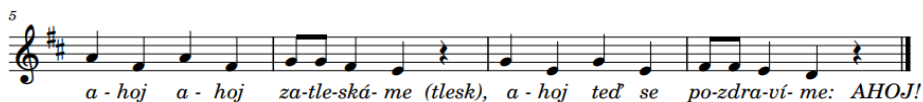
Přivítání (děti stojí v kruhu i s učitelem a dívají se na sebe):

Aktivita slouží k zahájení lekce, je pro děti rituálem, na který se mohou vždy spolehnout. Přivítání se mohou zúčastnit i děti, které si jej ještě nepamatují (zúčastní se alespoň pohybově). Melodie je lehce zapamatovatelná a děti se postupně učí text.

Lehčí varianta

Ahoj ahoj

Zuzana Nováková

Těžší varianta

Dobrý den

Zuzana Nováková

Hlavní činnosti

- **Klubíčko** – Představení, opakování:

Cílem aktivity je připomenout si otázku „Jak se jmenuješ“ a naučit se odpověď „Jmenuji se...“. Při této aktivitě je vhodné použít pomocnou loutku (maňásk) či plyšovou hračku. Učitel může aktivitu využít i jako prostředek ke zjištění, které děti jsou na lekci přítomné pro zápis docházky. Děti s učitelem při této aktivitě sedí v kroužku.

- Učitel drží v ruce klubíčko provázku a ptá se: „Jak se jmenuješ?“ Poté posílá klubíčko maňáskovi (či vybranému dítěti) a sám stále drží konec provázku. Maňásek odpovídá: „Jmenuji se...“ Maňásek poté dále drží provázek z klubíčka a ptá se kohokoliv z kroužku: „Jak se jmenuješ?“ Poté mu klubko posílá, ale stále drží provázek v jednom místě atd. Postupně tak vzniká pavučina díky tomu, že každý drží provázek v jiném místě a děti mohou klubko poslat, komukoli dalšímu chtějí.

- **Dopis** – Představení, opakování:

Učitel při této aktivitě používá zalepenou obálku. Její obsah je důležitý pro další aktivitu, ale při této aktivitě musí učitel pohlídat, aby děti obálku neotevřely. Princip hry je složitý, a ne každé dítě hned pochopí, že opakuje jména všech, co mu předcházeli. Při vhodné pomoci učitele již několikáté dítě v řadě princip chápe. Aktivita slouží k zopakování větné konstrukce „Já se jmenuji...“ a podporuje děti v zapamatování si ostatních dětí ve skupině. Pokud si dítě nevzpomíná na jména dětí před sebou, mohou mu ostatní děti poradit.

- Učitel dětem představí předmět dopis: má za zády schovanou zalepenou obálku a do kroužku s obálkou „přiletí“ – rukou ho podá do kroužku a předvádí, že se dopis snáší. Po „přistání“ dopisu se učitel zeptá dětí: „Co to je?“ Děti (či po chvíli učitel) odpovídají: „To je dopis.“ Učitel drží dopis a říká: „Já se jmenuji Lucie

(jméno učitelky),“ poté podává dopis maňáskovi: „Dopis posílá (Lucie).“ Maňásek drží dopis a říká: „Já se jmenuji Bobina (jméno maňáska),“ otáčí se na první dítě v kroužku a podává mu dopis: „Dopis posílá Lucie a Bobina.“ Dítě se vždy představí a při předání obálky dále zopakuje jak jména všech před sebou, tak i své jméno.

- **Pošťák** – Pohybová hra:

Cílem aktivity je rozhýbat se, seznámit se se slovní zásobou. Hru lze ozvláštnit pošťáckou rekvizitou – trubkou, brašnou na dopisy, čepicí – tuto rekvizitu má pouze hlavní pošťák (v prvním kole učitel). Hru hrajeme tak dlouho, dokud děti baví, není nutné při ní vystřídat všechny děti v roli hlavního pošťáka. Dětem můžeme předvést, že mohou větu „Já jsem pošťák“ říkat např. hrdě (stoupnou si a dupnou u odpovědi nohou).

- Dětem pustíme melodii z písně Jede, jede poštovský panáček (nejlépe ve smyčce a beze slov tak, aby melodie hrála stále dokola). Děti sedí v rozestupech po třídě a učitel (hlavní pošťák) k sobě děti přibírá (jako další pošťáky). „Já jsem pošťák,“ povídá učitel a dojde k vybranému dítěti. „Ty jsi pošťák?“ zeptá se učitel. Dítě odpovídá: „Já jsem pošťák.“ – „Pojď,“ vyzve dítě učitel pokynem ruky. Dítě se přidává k učiteli a společně přicházejí k dalšímu dítěti, kde se scéna opakuje. Pošťáci následují hlavního pošťáka a společně jdou ke komukoliv dalšímu. Cestou nemusí jen jít, ale mohou běžet, jít krokem přísunným, jít pozadu, skákat atd. Když jsou ve skupině všechny děti, učitel vybírá nového hlavního pošťáka a předává mu pošťáckou rekvizitu. Hra se opakuje.

- **Kdo mi dopis doručí?** – Pohybová hra:

Cílem hry je rozhýbání, seznámení se se slovní zásobou. Hra je náročná na vysvětlení, ale děti buď již znají původní hru, nebo se princip hry naučí metodou pokus–omyl.

- Hra se hraje stejně jako hra Cukr, káva, limonáda (čaj, rum, bum): Vyvolávač (v prvním kole učitel) stojí na jednom konci třídy k dětem zády. Děti stojí na druhém konci třídy připravené k běhu. Děti mají za úkol se co nejrychleji dostat k vyvolávači (předat mu dopis), ale ten nesmí vidět děti v pohybu. Proto děti k vyvolávači běží pouze ve chvíli, kdy je k nim otočen zády a říká říkanku:

Mám zakryté uši, oči,
kdo mi dopis doručí?

Ve chvíli, kdy vyvolávač říkanku dokončí, otáčí se k dětem a kontroluje, zda se někdo z nich nehýbe. Pokud se někdo pohne, musí jít opět na start. Kdo se první dotkne vyvolávače, stává se vyvolávačem pro další hru. (Pokud se to některému dítěti podaří vícekrát, můžeme místo něj vybrat dítě, které ještě nebylo na řadě.) Učitel vyvolávači s básničkou pomáhá. Nevadí, pokud vyvolávač nestihne říci básničku ani jednou celou.

- **Co je v dopise** – Představení slovní zásoby:

Cílem aktivity je seznámení se se slovní zásobou. Učitel používá stejnou zalepenou obálku jako ve cvičení „Dopis“. V obálce má připravené karty s obrázky dopisu, pošťáka a domu.

- Učitel opatrně rozlepuje obálku a vytahuje z ní karty. Představuje dětem jednotlivé karty: „To je pošťák, řekněte se mnou – pošťák.“ Děti motivujeme změnou hlasu (např. slovo pošťák předvádíme potichu, středně nahlas a hlasitě, děti po nás opakují stejně). Učitel pokračuje s představením dalších obrázků – slovní zásobu může např. zazpívat „operním“ hlasem, nebo pomocí gestikulace měnit výšku tónu, jakým mluví: „To je dopis, řekněte se mnou – dopis“ (řečeno vysoko a učitel

rukou ukazuje do výšky) – „dopis“ (normálním hlasem a učitel ukazuje před sebe)
 – „dopis“ (řečeno hluboko a učitel ukazuje na zem).

- **Jakou máš adresu?** – Vysvětlení pojmu, opakování:

Cílem aktivity je znát svou adresu. Zásadní informací, kterou by již každé předškolní dítě mělo znát, je jeho adresa. Dítě by adresu mělo znát odříkat v jazyce, kterému budou občané země, v níž dítě žije, rozumět. Cílem aktivity je seznámit děti s pojmem adresa a zjistit jejich adresu. Učitel si připraví domky pro panenky (nebo domy na papíře) a nalepí na ně cedulku s adresou.

- Učitel sehraje dětem scénku s pošťákem, který hledá jeden z připravených domů a doručuje do něj dopis. Před každým domem sedí figurka, které se pošťák zeptá: „Jakou máš adresu? Já hledám dům číslo 4.“ Každá figurka odpovídá: „Já nemám adresu dům číslo čtyři, já mám adresu...“ dokud pošťák daný dům nenajde a nepředá do něj dopis.
- Učitel se zeptá každého dítěte, jakou má adresu. Děti, které svou adresu neznají, dostanou z úkol se doma na svou adresu zeptat a zapamatovat si ji (nebo ji přinést napsanou na papíře).

- **Kde je pošťák?** – Opakování slovní zásoby, představení množného čísla:

Cílem aktivity je seznámit se s množným číslem. Učitel má připravené větší množství karet (dvě karty s jedním pošťákem, dvě karty se dvěma pošťáky, dvě karty s jedním dopisem, dvě karty se dvěma dopisy, dvě karty s jedním domem, dvě karty se dvěma domy, dvě karty s jednou adresou, dvě karty se dvěma adresami). Učitel může sledovat, které děti si slovní zásobu již pamatují a „vedou skupinu“. Děti, které se řídí podle ostatních, si možná ještě nepamatují slova z lekce, ale při aktivitě se je učí. Pokud si učitel všimne, že dítě v úkolech obecně „tápe“, může mu věnovat více pozornosti.

- Učitel dětem představí rozdíl v jednotném a množném čísle: „To je dům – to jsou domy,“ učitel ukazuje na dané karty a zdůrazňuje rozdíl ve výslovnosti. Chce po dětech, aby po něm slova opakovaly. Po zopakování slovní zásoby rozmístí učitel obrázky po třídě lícem vzhůru. „Kde jsou domy?“ zeptá se učitel a děti ve skupině hledají příslušnou kartu, ke které si stoupnou. „Výborně, kde je dopis?“ atd.

- **Co přinesl pošťák** – Opakování z lekce Mína a Týna si hrají na zvířata:

Cílem aktivity je opakování slovní zásoby. Na aktivitu si učitel připraví karty se zvířaty – kočka, myš, pes, ryba, kůň. Učitel má před sebou položených pět obálek v kruhu. Aktivita „Co přinesl pošťák“ je vhodné hrát s menším počtem dětí (4–8). Pokud je na lekci přítomno dětí více, může učitel zařadit aktivitu za aktivitu „Pracovní list“, kdy část dětí ještě dotváří pracovní list a část nemá co na práci.

- Učitel ukáže karty dětem a rychle s nimi zopakuje danou slovní zásobu. Poté uloží karty do obálek tak, aby děti viděly, do které obálky dává které zvíře. Učitel se ptá prvního dítěte: „Ve kterém dopise je kočka?“ Dítě ukáže na obálku a všichni kontrolují její obsah. Pokud dítě uhodlo, učitel si s ním plácne, obálka se zvířetem zůstává na místě a učitel se ptá na jiné zvíře. Pokud dítě odpovědělo špatně, obálka zůstává také na místě a učitel se ptá znovu na stejné zvíře jiného dítěte.

- **Malování dopisů:**

Cílem aktivity je zopakování slovní zásoby. Aktivita slouží jako variace k pracovnímu listu. Aktivita je odpočinková a učitel se při ní může soustředit na vybrané děti. Během této aktivity je také možné pracovat se skupinou dětí na cvičení „Co přinesl pošťák“. Učitel si na aktivitu připraví omalovánky probíraných zvířat a obálky.

- Učitel dá dětem vybrat, jakou omalovánku si chtějí vybarvit: „Chceš kočku, myš, koně, psa nebo rybu?“ Dítě si vybere omalovánku: „Chci rybu.“ Poté, co si děti omalovánky vybarví, složí je a dají do obálek. Dopis si mohou nechat nebo předat dítěti, kterému chtějí: Děti po jednom vstávají a nesou dopis vybranému dítěti: „Dopis pro Janu, ty jsi Jana?“ Dětem pomáháme vytvářet vhodné věty.

Pracovní list

• Pro koho je dopis?

Cílem aktivity je opakování slovní zásoby. Pracovní list je vhodný jak pro mladší děti, tak pro školáky. Dětem, které neumí číst, učitel ukazuje jednotlivé obálky a pojmenovává je: „To je dopis pro kočky, kde bydlí kočky?“ Děti spojují dopisy s jejich majiteli. Učitel se dále může ptát děti: „Kdo je to?“ a ukazuje na poštáka, „Co je to?“ a ukazuje na dopis, „V čem bydlí pes?“ a ukazuje na dům. Tyto doplňující otázky může učitel pokládat dětem individuálně, zatímco ostatní pracují na pracovním listu.

Rozloučení – stejné jako lehčí varianta přivítání:

Rozloučení uzavírá lekci a je stejně jako přivítání podstatným rituálem ohraničujícím dětem čas strávený učením.

Pomůcky: reproduktor a audio zařízení; maňásek (plyšová hračka); klubko provázku; zalepená obálka – uvnitř jsou připravené karty s obrázky poštáka, dopisu a domu; rekvizita poštáka; dvě karty s poštákem; dvě karty s dopisem; dvě karty s domem; dvě karty s poštáky; dvě karty s dopisy; dvě karty s domy; obálky (pět + tolik, kolik je dětí); karty se zvířaty (jednotlivá zvířata i dvojice – pes, kůň, ryba, myš, kočka); papíry; pastelky; pracovní listy; domy pro panenky (domy na papíře); figurky.

Autor: Bc. Zuzana Nováková, NPI

Toto dílo je licencováno pod licencí [Creative Commons \[CC BY-NC 4.0\]](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). Licenční podmínky navštivte na adrese [<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>].

